Pealinna Teataja

Päewaleht.

Tellimiſe hind postiga:

12 k. p. 6 r. — k.	8 k. p. 4 r. 10 k.	4 k. p. 2 r. 10 k.
11 „ „ 5 „ 60 „	7 „ „ 3 „ 60 „	3 „ „ 1 „ 60 „
10 „ „ 5 „ 10 „	6 „ „ 3 „ 10 „	2 „ „ 1 „ 10 „
9 „ „ 4 „ 60 „	5 „ „ 2 „ 60 „	1 „ „ — „ 60 „

Wäljamaale aaſtas 12 r.
Tellida wõib igaſt päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni.
Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs ühes anda.

Kaaſtöid wõetakſe waſtu. Igal käſikirjal peab ſaatja täielik nimi ja adreſs ligi olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Taſu makſetakſe kokkuleppimiſt mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuſe ja talituſe adreſs: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. №29 (Riigi panga waſtas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Üksik number 4 kop.
Kuulutuſte hind: nonpareille-rida 20 kop. 4 küljel, lehe eeſotſas 40 kop. Kuulutuſed, mis järgmiſel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſes kella 4 waſtu. Kuulutuſte waſtuwõtmine aga üleüldiſe lõpetatakſe talituſes kell 5.

Nr. 253 (277). Petrogradis, laupäewal, 31. (13.) oktobril. 1915. a.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja ſtaabilt.

Lääne wäerinnalt.

Schloki piirkonnas nihkuſid meie wäed wõitluſt pidades Raggazeeme poole edaſi. Päraſt ühe-teiſtkümnepäewaliſi peaaegu wahetpidamata lahinguid, wööſt ſandik koos wiibides, wõtſid meie wäed Kemmerni ja Antingi ära. Sakslaſed ſaid ſuuri kaotuſi ja löödi lääne poole; meie wõtſime ſakslaſi wangi ja ſaime kuulipilduja kätte.

Käre wõitlus Berſemünde mõiſa juures Üksküli lähedal keſtis edaſi, kuna meie päewa jooksul kümme ſakslaſte kärdat kallaletungimiſt tagaſi lõime, neile raskeid kaotuſi ſünnitades. Hulk waenlaſe ſurnukehaſid laſub meie kaewikute ees.

Ühes ſelle päewa wõitluſes ilmutaſid noored Läti wäeoſad meie wägedega külg külje waſtu töötades kõige raskemates tingimiſtes wiibides oma kõrget wahwuſt.

Dwinski piirkonnas Priſtani ja Illukſte ligidal nihkuſid meie wäed weidi edaſi.

Koſtjuhnowka küla piirkonnas, Wiſſalowka külaſt lääne pool, peetakſe kangekaelſet wõitluſt edaſi; meie wõtſime kuni 250 alamwäelaſt wangi.

Kaukaaſia wäerinnalt.

Merdäärjes ja Tortumi ſihis on ſalkade kokkupõrked. Urmia järwe lääne ja lõuna poolſel kaldal, Kala-Tewa, Bengeri, Schaitan Owa ja Scheb-Tepe küla piirkonnas on kokkupõrkamiſed kurdlaſte ſalkadega, kes igalpool lõunaſſe tagaſi on löödud.

Lääne ſõjawäli.

Pariſis, 29. okt. Ametlik teadaandmine 29. oktobril kell 11 õhtul:

Artoisis tugew ſuurtükituli waheldus Looſe ſektoris, ja niiſama ka Calonne lunetiku ja Souchez piirkonnas.

Argonnes piirkondades ſaid meie miinerid hääd tagajärgi kätte. Nii ſaid Sommeſt lõuna pool Faille ligidal ühe meie horni plahwatamiſe läbi waenlaſe jooksukraawid puruſtatud ja kuuramiſe ſeiſukoht häwitatud. Bevreni juures häwitas meie miinihorni plahwatus waenlaſe horni ära, ſel ſilmapilgul kui ſakslaſed teda täis laadiſid.

Sõda Bulgariaga.

Sofia walitſus teatab, et Muſta ja Ägea mere Bulgaria kalda äärde miinid on pandud. Kõik majakad Bulgaria pinnal on ära kuſtutatud. Erapooletud laewad peaſewad Dedeagatſhi ainult ſel teel, kui Bulgaria lootsman neid iſiklikult juhatab.

Austria-Montenegro ſõda.

Pariſis, 29. okt. Montenegro kindralkonſuliamet awaldab järgmiſe teadaandmiſe ſõja kohta:

1) 27. oktobril ärapeetud lahingutes ſai waenlane terwel meie Sandſhaki wäerinnal ſuurt kahju. Meie wõtſime 50 inimeſt wangi ja ſaime kaks kuulipildujat kätte. Öõl 26. ja 27. oktobri wahel püüdſid austrialaſed Grahowi ligidal meie tuleliinile tungida, aga nende tormijooks paiſati tagaſi.

2) 28. oktobril peeti terwel meie Sandſhaki ſõjawäerinnal ſuurtükiwõitluſt. Mitmes kohas pani waenlane jalawäe kallaletungimiſi toime, aga üsna ilma tagajärjeta, kuna meie umbes ſada inimeſt wangi wõtſime. Suurtükituld wahetati meie Herzegowina wäerinnal.

Teiſtel wäerindadel ei olnud mingiſuguſeid muudatuſi. Üks Austria lennumaſin kukkus meie liinideſſe; ſeesiſtujad, ohwitſer ja alamohwitſer, langeſid meie käte wangi.

Mereſõda.

Athenas, 29. okt. Tenedoſe ſaarelt teatatakſe, et Ingliſe weealuſed paadid oma tegewuſt uueſti on alganud.

Marmori meres laſti kaks Türgi aurulaewa põhja; mõlema ekipaſh peaſteti ära.

Dedeagatſhi rüüſtamine. Dedeagatſhi pommitamine liitlaſte laewaſtiku poolt läks „Standardi" teatel häſti korda. Selgus, et laewade tuleandmiſe tagajärjel kaldal püſſirohuga täidetud platformid põlema ſüttiſid. Suure tulekahju läbi hawines ſõjaaſjade wabrik ära. Kaſarmuteſt on praegu ainult waremed järel. Nende pommitamiſe ajal ſai 800 Türgi ſoldatit ſurma. Ühtekokku ſaid peaaegu 15.000 inimeſt kas ſurma wõi haawata. „Standart" tähendab, et Dedeagatſhi pommitamiſeſt peaaſjalikult motorid ja miinihäwitajad oſa wõtnud ja peale nende mõned riſtlejad. Lehe teatel ilmutas ſuurt tegewuſt oma oſawa ja häwitawa tuleandmiſega Wene riſtleja „Askold".

Sõja ülewaade.

Seiſukorra kohta Balti tulepiiril

tähendab „Walitſ. Teataja":

28. oktobril wõtſid meie wäed Düna pahemal kaldal, peaaegu Üksküla waſtas, Berſemünde mõiſa oma alla. Selle paiga üle wõimu kätteſaamine ja 24. oktobril korda ſaadetud Lauri küla ärawõtmine tunniſtawad, et meie Düna pahemal kaldal Üksküla waſtas oma tuleliini kindlustame, uuſi toetuspunktiſid omale juurde wõttes. Omale tugewat ſeiſukohta Üksküla juures luues, takiſtawad meie wäed ühes ſellega ka waſtaſe üleminekut Düna ſiinſes raionis. Need tingimiſed wõiwad waſtaſele iſeäranis halbadeks ſaada praeguſel ſilmapilgul, kus meie wäed Kemmerni piirkonnas ſakslaſi ſundiſid oma pahemat tiiwa Riia lahe kallaſt mööda tüki maad tagaſi tõmbama. Kui ſakslaſed ſuuremaid wäeoſaſid Ükskülaſt ülemale poole raioni ſaadaks, et Dünaſt ſeal üle minna, wenitakſid nad oma wäerinda weel pikemale ja eraldakſid nad ſiinkohal pahempoolſeſt, kitſikuſes wiibiwaſt tiiwaſt ära, mis ſõjamoona juurdewedu Miitawi ja Tukkumi raioniſt raskendaks.

Selgituſeks walitſuſe häälekandja märkuſele wõikſime omalt poolt juurde tähendada, et ſakslaſed paar nädalat tagaſi Riia lähemas raionis linnaſt umbes 10 kuni 20 werſta kauguſes Düna peal, kus mõni ſuurem ſaar aſub, tõſiſeid katſeid tahtſid ette wõtta jõeſt üle tulla. Oleks ſee neil korda läinud, ſiis oleks Riia tühjendamine päewakorral ſeiſnud. Kuid nüüd on juba paar nädalit mööda läinud, ilma et ſakslaſte plaaniſt — jõe ſiinſete ſaarte waſtu walmiſtamiſeſt wägede ülesaatmiſeks, midagi kuulda oleks olnud. Nii ootamata rutuga, kui waſtane ſel korral ka ſaarte ligi tungis, niiſama järsku kaduſid lähemail päewil igaſuguſed teated ka ſiinſeteſt tikkumiſteſt.

Sellewaſtu hakkaſid meie ſtaabiteated teiſt jutuſtama; neiſt oli nimelt näha, et meie wäed waſtaſe edaſitungiwa wäeoſa tiibade peale rõhuma hakkaſid. Eſmalt ſündis ſee põhja poolt — Riia lahe ning Babiti järwe kaudu. Siit löödi ſakslaſed iga päewaga ikka enam ja enam lääne poole tagaſi. Meie wägede tegewuſe wiljakuſt aitas meie Baltimere laewaſtik tõſta, kes Riia lahe poolt waſtaſe Schloki piirkonna mullakindluſtuſi puruſtas. Sakslaſte taganemine muutus ſelle tõttu paiguti juba põgenemiſeks, milleſt mahawiſatud laskemoona hulk tunniſtuſt andis. Meie edaſitungimine Kemmerni ſihis keſtab edaſi.

Waſtaſe pahemat tiiwa tuli Üksküla kaudu tagaſi ſuruda. Siin on waſtaſel ſuuremad wäeoſad kokku kogutud, kui Riia lahe ääres, ja waſtupanekuks tingimiſed on paremad, kui eelnimetatud paigas. Wiſſati, kuid — nagu ſtaabiteated näitawad — paratamata tuleb waſtaſel ka ſiin taganeda.

Kuna mõlemad tiiwad niiwiiſi tagaſi ſaawad ſurutud, ähwardab wäe keſkoſa Klange — Üksküla wahepealſet kaldamaal üksinda ja külgede pealt kaitſeta jääda.

Siit wõib järeldada, et ſakslaſte püüd Riia lähemas piirkonnaſt Dünaſt üle ſaada ſeda korda luhta on aetud.

Wäljamaa.

Greekamaa mõiſtatuslikkus. Reuteri agenturi teatel on Greeka walitſus oma ſaadikute kaudu kõigis neliühendusriikide pealinnas ametlikult tõendanud, et uus miniſtrite kabinet, mille eesotſas Skuludis ſeiſab, endiſelt neliühendus ſõbraliſeſt erapooletuſeſt kinni ſaab pidama.

Kuid ſamal ajal tuleb Pariiſi kaudu ſõnum, et tõeolud Skuludiſe kabineti deklaratſionile riſti waſtu käiwad. Nii olewat ſuurel hulgal Sakſa ohwitſeriſid Greekamaale tulnud. Nad demoraliſeeriwad ſilmanähtawalt ſõjawäeliſi ringkondi ning töötawad Epiruſes albaanlaſte waſtuhakkamiſe õhutamiſe mõttes.

Saadikutekogu, kelleſt arwata wõis, et ta Skuludiſe kabineti politikaga nõus ei ole, olewat kuulu järele laiali ſaadetud. Uued walimiſed tulewad 23. nowembril.

Sõjakulud Ingliſmaal. Peaminiſter Asquith andis alamkojas uut 400 miljoni n.-ſterlingiliſt krediti nõudes üleüldiſeſt rahaliſeſt ſeiſukorraſt ning wäljaminekuteſt aru.

Üleüldine krediti ſumma, mis ſõja algusest tänaſeni on ſaadud, tõuſeb 1,662 miljoni n.-ſterlingini. Wäljaminekuid oli 1. aprilliſt 6 nowembrini 748,100,00 n.-ſterlingi. 12. ſeptembriſt kuni 6. nowembrini tuli iga ſõjapäew 4,350 tuhat naelſterlingi makſma (ligilähedalt 40 miljoni rubla). Mullu aaſtal makſis üks ſõjapäew wähem — nimelt 2,700 tuh. n.-ſterlingi (ſee täh., üle 20 miljoni rubla.)

Üksikult jagunewad wäljaminekud 1. aprilliſt kuni 6. nowembrini järgmiſelt: maawäe, merewäe ja ſõjamoona peale 517 miljoni naelſterlingi, Ingliſe pangale — 104 miljoni naelſterlingi, wõlaks — 98 miljoni naelſterlingi ja toiduainete muretſemiſeks 23,500 tuh. naelſterlingi. Kulud tõuſid iſeäranis ſellepäraſt, et ühenduslaſtele laenu anti ning ſõjamoona walmiſtamiſt ſuurendati. Ühtlaſi ei ole loota, et tulewikus kulud wäheneks.

Bulgaria eluſt-oluſt. Keegi diplomatliſeſt ringkonnaſt pärit olew iſik jutuſtab Pta. agenturi kirjaſaatjale, et mobiliſatſioni wäljakuulutamiſe päewaſt ſaadik Bulgarias täielik ſõjawäe terror walitſeb. Oppoſitſioniliſte ajalehtede toimetajad pidid oma politiliſt wärwi muutma. Ainult Danew jättis lehe wäljaandmiſe ſeiſma, ſeſt et ta oma ſüdametunniſtuſe waſtu ei tahtnud talitada.

Terwes riigis kuſtutatakſe tuled kell 9 õhtul ära. Läbikäimine lipu alla kutſutud ſoldatitega on iſegi nende perekonna liikmetele ära keelatud. Et ſoldatitel rahuliſte elanikkudega kokkupuutumiſt ei tuleks, ſeati ſõjategewuſe maal iſeäralikud polgud ametiſſe, kes järelwalwajate (ſee täh., ſhandarmite) kohuſt täidawad.

Haawatutele, kelle arw üsna ſuur, pole lubatud ſugulaſtega kokku ſaada. Kõik alamwäelaſed, kui ka ohwitſerid wõiwad ainult kroonu laatſarettides rawitſemiſel wiibida.

Kahjud, mis bulgarlaſtele Piroti ning Niſchi juures oſaks ſaid, on wäga ſuured. Mõned polgud on $^3/_4$ oma meeſteſt ilma jäänud.

Radoſlawowi kabineti ſeiſukorda ei wõi praegu mitte kindlaks nimetada. Rahulolematus tärkas ſelleſt, et ſakslaſed oma ajal ſuurt ſõjawäge Balkanile lubaſid läkitada ning Makedoniat oma alla wõtta. Lubadus jäi täitmata. Bulgarlaſed pidid üksi Makedonia ſõjakäiku kandma ja kaotaſid ſelles weriſes töös hulk mehi.

Rahwa keskel kaswab ärewus. Sofias walitſeb üleskruwitud meeleolu. Kuid walitſus püüab ſiiski rahuſtustööd teha, tõendades, et ſõjakäik pikale ei weni ja et Wenemaa, kes praegu teiſtel wäerindadel kibedaſti ametis, Bulgarias wägeſid maale ſaata ei jakſa. Oppoſitſioni erakonna eſitajate poole pööramine läks täitſa nurja, kuna üksi neiſt nõus ei olnud Radoſlawowi

Neid auſtatud lugejaid,

kellel tellimiſe aeg 31. oktobriſt lõpeb, palume raha makſmiſega rutata, et leht 1. nowembriſt neile korralikult kätte läheks.

Tellida wõib igaſt päewaſt algades

kuni iga kuu lõpuni.

Leht makſab 1. nowembriſt aaſta lõpuni 1 r. 10 kop.

Talitus.

kabinetis waſtutawat ametit oma peale wõtma.

Hollandi jääb erapooletuks. Hollandi walitſus teatas teiſtele riikidele ametlikult, et uus Balkani ſõda temaſſe ſugugi ei puutu. Hollandi jääb endiſelt erapooletuks.

Greeka laen. Ajalehtede teated, nagu oleks neliühenduslaſed nõuſolemiſt awaldanud Greekale laenu anda, ei waſta „Petit Journali" kuulmiſt mööda tõele. Ühenduslaſed peawad alles läbirääkimiſi laenutingimiſte kohta. See on iſeeneſeſt ka wäga aruſaadaw, ſeſt Greeka käeſt tahetakſe kindlaid kohuſtuſi wälja nõutada.

Rahuſeltſi kinnipanek. Berliniſt teatatakſe, et ametiwõimude poolt „Rahuſelts" kinni on pandud. Surwe abinõu wõeti ſeltſi poolt wäljalaſtud üleskutſe päraſt käſile. Selles üleskutſes nõuti ſõja lõpetamiſt.

Wõib üleüldſe tähele panna, et Sakſa walitſewates ringkondades rahu nõudmiſe peale endiſe halwakspanemiſega waadatakſe. Ajalehed ei tohi ikka weel rahutingimiſi arutada.

Sakſa riigipäewa kokkukutſumiſeſt. Nagu juba teatatud, tegi Sakſa riigipäewa ſotſialdemokratline rühm otſuſeks riigipäewa kokkukutſumiſt nõuda. Selle otſuſe põhjendamiſeſt kõneldes kirjutab „Vorwärts", et kartuli puuduſe waſtu ainult ſelle wilja üleüldiſe konfiskerimiſe määruſega wõib wõidelda. Sama abinõu tuleks weel paljude teiſte toiduainete kohtagi tarwitada. Walitſus ei ole tähendatud mõttes miskit otſuſtawat ette wõtnud ja ſellepäraſt peab ſaadikute kogu algatuſe enda kätte ſaama.

Teiſeks tähtſaks küſimuſeks, mille otſuſtamiſt „Vorwärts" riigipäewa poolt ootab, on ſõjaſeaduſe küſimus. Walitſus tarwitas ſõjaſeaduſt muu ſeas eeltſenſuri makſma panemiſeks. Tſenſor ei tarwita oma õiguſt ainult ſõjaſaladuſte ulatawuſe piirkonnas, waid topib näppuſid igale poole, kõige pealt muidugi politikaſſe. Enam kui muu ajakirjandus, kannatawad tööliſte partei wäljaanded.

Siin peab parlament mõjuwa ſõnaga wahele aſtuma ning näitama, et ka ſõjaajal täieline ſõnawabadus wõib walitſeda. „Vorwärtsi" tõendamiſe järele nõuawad kõik teadlikud tööliſte ringkonnad ſaadikute kogu peatſet tööle kutſumiſt.

Inglismaa kaotuſed praeguſes ſõjas. „Temps" toob Ingliſe lehtede järele ſarnaſe arwuſtiku: 31. oktobril 1914. olid inglaſed tapetutena, haawatutena ja wangilangenutena üleüldſe 57 tuhat meeſt kaotanud, 4. webruaril 1915 a. — 101 meeſt, 11. aprillil 1915. aaſtal — 139 tuh., 31. mail 1915. aaſtal—288 tuhat, 18. juulil 1915. aaſtal — 321 tuhat ja 21. auguſtil 1915. aaſtal — 381 tuhat meeſt. Selleſt ajaſt peale tõuſis kaotuſte arw 49 päewa jookſul 111,312 inimeſe wõrra. Lääne wäerinnal on üleüldſe 4401 ohwitſeri ja 63,059 alamwäeliſt ſurmatud; haawatud — 9169 ohwitſeri ja 225,716 alamwäeliſt; teadmata läks kaduma 1576 ohwitſeri ning 61,134 alamwäeliſt.

Tööliſte ametiühiſuſed ja ſõda. Tuntud Sakſa ſotſialdemokrat Kampfmeier kirjutab „Sotſialiſtiſche Monatshefte" weergudel, et ſõja wäljakuulutamiſe päewaſt peale Sakſa tööliſte ametiühiſuſe 2½ miljoniſt liikmeſt üle ühe miljoni püſſi alla käſutati. Liikmete arw ametiühiſuſtes on üleüldſe 1,800 t. inimeſe wõrd wähenenud. Ühiſuſte töö ning aſjaajamine kipub kängu jääma.

Majandus ja ſõda.

Ei wõi kahelda, et käesolew ſõda Euroopa ſuurriikide majanduſliſe wõiſtluſe pinnalt alguſe on ſaanud. See on kõigile politikategelaſtele aruſaadaw, ſellele tõeaſjale kriipſutaſid näit. mõne aja eeſt alla ka Wene ſotſialiſtliſte woolude eſitajad kellede üleskutſe ajalehtedes ilmus. Ärewus, mis waenlaſe ſiſſetungimine Wene rahwa laialiſtes hulkades lõi, tuli ſelles üleskutſes kujukalt nähtawale; halwad wäljawaated awanewad Wene töörahwa juhtide ridades oma maa ja rahwa majanduſliſe tulewiku kohta, nii pea kui Sakſamaa wõitjana tulewiku wäljawaadete piiridele kerkib. Sõjaſaatuſe poolt peawad ükſikute ſõdiwate riikide majanduſline edu tulewikus hulgaks ajaks äramääratama. Kuid ſee wõiſtlus ei rauge ka peale ſõda mitte. Sõda peab ainult äramäärama, misſugune wõiſtleja pool tulewikus paremad wõiſtluſe tingimiſed peab omandama. Kuid wõiſtlus iſe peab weel peale ſõda edaſi keſtma, kui ſuurtükid juba waikinud on.

Huwitaw on aga pilku lähema ſõjaeelſe minewiku peale heita ja waadata, misſuguſt oſa iga ükſik riik ſel korral majanduſliſe wõiſtluſe alal etendas.

Aſjatundliſte rehkenduſte järel tõuſis üleilmline kaubanduſline läbikäik 1912. a. 75 miljardi rublani. Eſimeſel kohal aſus kaupade ſiſſe- ja wäljaweo pooleſt Inglismaa, kelle kaubanduſline läbikäik $12\frac{1}{2}$ miljardi rubl. tõuſis, ſ. o. $16\frac{2}{3}$% kõigiſt ilmaturu kaubanduſliſeſt läbikäiguſt. Selle järel tuli Sakſamaa, kelle läbikäik $12\frac{9}{10}$%, ſiis Amerika Ühisriigid $9\frac{9}{10}$% ja Prantſusmaa 9 protſendini kõigeſt kaubanduſliſeſt läbikäiguſt tõuſis.

Sakſamaa majanduſteadlaſed järeldawad ſiit, et praeguſe ſõja tekkimiſes juſt Inglismaa ſüüdi olla, kes oma kiireſti kaswawat waſtaliſt, Sakſamaad ſurmawalt haawata tahtnud. Peab aga tähendama, et Sakſamaa niigi juba Ingliſe kaubanduſe ſiſeturul õige awaralt talitas ja ſiis ükſipäini rohkem kaupaſid ſiſſetoimetas kui kõik Ingliſe aſumaad kokku.

Inglismaa ei ole üleüldſe tõſiſeid takiſtuſi Sakſamaa kaupade ſiſſeweole teinud. Ja kui ka kord Ingliſe wanameelſed kaitſetollide politika läbi Sakſa kaupade ſiſſetungimiſele piiriſid tahtſid panna, ſiis ei awaldanud ſee ſugugi ſoowitawaid tagajärgeſid, waid ſai Sakſa kaupadele heaks reklamiks Ingliſe ſiſe- ja aſumaa turgudel.

Sakſamaa kaupade ſiſſetungimiſele Prantſuſe kaubaturule ei ſuutnud ka ſealne kaitſetollide politika tõkkeid teha. Kõigiſt ſiſſeweetawaiſt kaupadeſt langes ſiin Sakſamaa arweſſe 12,2%, Inglismaa arweſſe 12,4%, ſ. o. mõlemate ſiſſewedu tõuſis peaaegu üheſuguſele kõrguſele. Mis Prantſuſe wäljaweoſſe Sakſamaale puutub, ſiis aſus wiimane teiſte ſeas kolmandal kohal, kuna ainult Inglismaa ja Belgia Prantſusmaalt rohkem wäljawedada jõudſid. Huwitaw on ſiin juures weel ſeda tähele panna, et Sakſa-Prantſuſe kaubanduſliſes läbikäimiſes Wenemaa kallihinnaliſed nahad eſimeſel paigal aſuſid: Sakſamaa ſai neid Wenemaalt, kuid ſaatis läbitöötamiſeks Prantſusmaale, kes moodide loomiſes tooniandjaks oli. Peale ſeda tulid nahad ſealt Sakſamaale jälle tagaſi.

Mis ſiſſeweoſſe Wenemaale puutub, ſiis kaswas ſee määratu ſummani, nimelt poole miljardini aaſtas, mis terwelt $40\frac{4}{5}$% kõigiſt Wenemaa ſiſſeweoſt wälja tegi. See määratu arw ei määra weel „Sakſa ülewõimu" Wenemaal, waid ülewõimu juured peituwad ſelles kaubalepingus, mis Wenemaa ja Sakſamaa wahel walitſes ja mis eſimeſt takiſtas oma looduſlikka rikkuſi kaſulikult ekſploateerimaſt; ſeda lepingu tuuma täiendas weel enam ſee ſõbruſtaw wahekord, mis waremalt meie bürokratia ja Sakſa junkrute wahel walitſes, mis ka meie politiliſt edenemiſt kammitſates pidas. Eſimeſe ſõjaaaſta jookſul on juba Wenemaal ſelle „Sakſa ülewõimu" eeſt tuntawalt makſta tulnud.

Soome.

Toimetaja wangi. Häme kuberner on juhuſliſte määruſte põhjal ajalehe „Hämettär" waſtutawa toimetaja Wiljo Syrjäneni üheks kuuks wangi mõiſtnud.

Keeld ſõjapõgenejatele. Wiiburi kindluſe komandant on käſu awaldanud, millega ſõjapõgenejatele ära keelatakſe ilma igakordſe lubata Wiiburi kindluſe piirkonda ja Lappeenranta linna elama aſuda. Luba ſaamiſeks tulewad dokumendid ette näidata, mis paluja iſiku ja politiliſe uſtawuſe kindlaks teewad. Selle määruſe waſtu ekſijaid kariſtatakſe 3000 rbl. rahaga ehk kolme kuuliſe wangiſtuſega.

Haruldane operatſion. Nädalat poolteiſt tagaſi toodi Helſingi haawakliinikuſſe 14-aaſtane poiſikene, kellele teine ſamawanune poiſs noaga haawa oli ſüdameſſe löönud. Haawamine ſündinud k. 2 ööſel, kuna haige alles k. 9 hommikul kliinikuſſe toimetati. Ta oli ſiis juba nii nõrk, et tuikſoone löömiſt waewalt tunda oli. Prof. Ali Krogius wõttis kohe rutuliſe lõikuſe ette, awas rinnakoopa ja leidis pahemas ſüdamekambris kahe ſentimeetri laiuſe haawa, kuſt werejuga talle näkku purtſkas. Aſiſtentide abiga nõelus tohter haawa ruttu kinni, ſamuti ka ſüdamekoti ja ſulgus ſiis rinnakaſti. Kardetaw lõikus oli õnneſtanud ja poiſikene on juba paranemas.

Ettelugemiſi Koidula üle paneb Aino Kallas lähemal ajal Soome ſuuremates linnades toime. Warſti ilmub kirjaniku ſuleſt pikem Koidula elulugu Soome keeles.

Kodumaa.

Tallinna realkooli direktoriks on Nikolai Kaun kinnitatud.

Eeſti Aleksandri kapitali uus põhjuskiri on, nagu „Tall. Teat." kirjutab, rahwahariduſe miniſteeriumi kaudu kinnitamiſeks ära antud. Uue põhjuskirja järel muutub Eeſti rahwa kogutud kapital iſeſeiswaks aſutuſeks, millel üleſandeks oleks hariduſetööd Eeſti rahwa ſeas igapidi edendada. Kapitali puutumata oſaks peaks ſadatuhat rubla jääma, mis wäärtpaberites wõi hüpotegi aſutuſte pantkirjades tuleks alal hoida; ülejäänud oſa kapitaliſt wõib hariduſe edendamiſeks ära tarwitada. Kapitali walitſejaks oleks kümneliikmeline komitee, mis Eeſti ſeltſide eſitajate poolt walitakſe; walijate koguſſe ſaadakſid mõlemad põllumeeſte keſkſeltſid kumbki 2 eſitajat, Eeſti Kirjanduſe Selts 2 eſitajat, Tartu Nooreſoo Kaswatuſe Selts 2 eſitajat, Eeſtimaa Rahwahariduſe Selts 2 eſitajat ja hiljuti aſutatud Ühiſtegewuſe Edendamiſe Selts (Tallinnas) 2 eſitajat; peale ſelle wõiks aga eelnimetatud ſeltſide aſemikkude kogu ka teiſi Eeſti ſeltſiſid walimiſteſt oſa wõtma kutſuda, igale ſeltſile mitte üle kahe eſitaja koha jättes ja üleüldiſt eſitajate arwu kahekümneni wiies. Komitee liikmed walitakſe nelja aaſta peale, iga kahe aaſta järel lahkub neiſt pool. Seltſide eſitajate kogu määrab ka kolm Eeſti krediit-aſutuſt, kes ſelle kapitali tarwis rewiſioni komiſjoni liikmed waliwad. Komitee aruanded awaldatakſe ja ſaadetakſe ka kõikide nende ſeltſide kätte, kes eſitajate kaudu komitee liikmete walimiſteſt oſa wõtawad. Eeltähendatud ſeltſid wõiwad komiteed waſtuſele wõtta, kui wiimane kapitali walitſemiſe aſjus ſeaduſewaſtaſelt wõi hooletult on talitanud.

Tallinnaſt. Uulitſaraudteedel liikumine ſeiſmas. Suure lumeſaju tagajärjel, mis ööſel waſtu 26. ſkp. oli ummiſtaſid kohaliku hoburaudtee liinid ſedawõrd kinni, et liikumine nendel 26. okt. täieſti ſeiſma jäi. Kohe ettewõetud puhaſtamiſe töödega, milleſt ka ſõjawäelaſi oſa wõtma kutſuti, jõuti järgmiſeks hommikuks niikaugele, et Narwa maantee ja S. Tartu maantee liinidel liikumine jälle algada wõis, Pärnu maantee liinil aga ſaadi alles kolmandamal päewal liikumiſt jatkata.

— Linna aptek töötab Tallinnas aineliſelt hea eduga, nagu järjeſt kaswaw ſiſſetulek ſeda näitab. Tänawune üleüldine ſiſſetulek oli eelarwes 45.000 r. ſuuruſes ette nähtud, kuid juba 10. oktobriks ulatas ſee nimetatud ſummaſt üle — 47.396 rbl. peale. Aaſta lõpuni loodetakſe weel umbes 25.000 rbl., nii et üleüldine ſiſſetulek aaſta jookſul igatahes üle 70.000 rbl. ulatab.—Küſitawaks jääb aga linnaaptegi tegewuſe mitte-aineline külg. Teatawaſti ſeati ju aptegi awamiſel üheks üleſandeks, et rohtuſid rahwale odawamalt kätte ſaadawaks teha, kui era aptegid ſeda teewad. Nüüd kuuldub aga peaaegu kõikide poolt, et hindade wahet olemas ei ole, waid ei need alati era-aptekide omadega täieſti taſakaalus ſeiſawad. Kas ei oleks kohane, kui linnawalitſus aptegi juhatuſe tähelepanemiſt ſelle aſjaolu peale juhiks ja wõrdlemiſi ſuureſt kaſu-ſummaſt ühe oſa nimetatud üleſande täitmiſele ohwriks tooks.

Yrjö Saarnio, Soome bariton, kes tänawu „Estonia" opereti-ſeltſkonnas töötas, on mõne päewa eeſt, nagu kuuleme, külmetamiſe tagajärjel kopſupõletikku haigeks jäänud. Arſtide arwamiſe järele olla haigus õige tõſine.

— **6-kuuliſed põllutöö ja karjakaswatuſe kurſuſed** algawad Eeſtimaa Põllutöö-Keſkſeltſi korralduſel Tallinnas 2. nowembril. —ll.

Tartuſt. Tarbeainete tellimine Põhja-Liiwimaa tarwis. „Poſt." teatel aſtus tarbeainete-toimekond kohalikkude ſuurkaupmeeſtega läbirääkimiſeſſe, kas ja mis tingimiſtel need walmis oleksid kauba tellimiſt, raha muretſemiſt jne. oma peale wõtma. Jõuti otſuſele, et kõige pealt tuleb terwe rong ſuhkrut ja teine rong ſoola muretſeda. Seks läheb üle 200 tuhande rubla waja, mis Tartu ſuurkaupmehed kokku panewad. Kauba tellimiſeks ja rongide muretſemiſeks ſõidab Tarbeainete toimekonna eſimees ühes kahe, kolme kaupmehega riigi ſiſemaale. Kaubarongile ſeatakſe wilunud ſaatja ühes, kes teel ſelle järele walwab, et rong kuskile ülearu peatama ei jää jne.

Et kaubaſaamine kergem oleks, wõetakſe rongid ſõjawäe-ülemuſe heakskiitmiſel ja ſoowituſel linna ehk teiſe ſellekohaſe aſutuſe nime peale.

Et ſoola peale ſelle weel Tartu ſuurkaupmehed üle 30 waguni on tellinud, ſiis tahetakſe tellitawaſt ſuhkruſt kui ka ſoolaſt, kui ſee pärale jõuab, Tartu kaup tarwilikku oſa teiſteſſe Põhja-Liiwimaa maakondadeſſe ſaata, kus neiſt aineteſt puuduſt tuntakſe.

Kaupmeeſtega on toimekond maha teinud, et ſuhkru ja ſoola hinda mitte kõrgeks ei tohi ajada, waid ärimehed tohiwad ainult kindla protſendi kauba wäärtuſele oma kulude ja kapitalikaſu jaoks juure arwata.

Tarbeainete-toimekonna eſimees ja kaupmehed ſõidawad juba homme wälja.

Petroleumi ſuurel hulgal maale toomiſe päraſt parajate hindadega otſuſtati Reweli ja teiſte petroleumi ſuuräridega pealinnas läbirääkimiſeſſe aſtuda.

Lätlaſed Tallinnas.

Tallinna Läti komitee on Narwa maanteel nr. 63 toitmiſepunkti awanud, kus igapäew 200 lõunat wälja jagatakſe. Neil, kel wõimata on ſinna käia, neile antakſe tarbeaineid koju. Lähematel päewadel tahetakſe laſteaeda, emakeelſet kooli ja põgenejate warjupaika awada. Büro, mis ſamas majas aſub, annab igaſuguſt nõu ja juhatuſt, walmiſtab hindamiſe lehti, aitab tööd leida, regiſtreerib põgenejaid ja kogub kadunute üle teateid. Büro ſoowituſel on umbes 1000 inimeſt juba tööd leidnud. Komitee läbi antakſe linnawalitſuſe poolt alandatud hinnaga puid, neile aga, kes weel teeniſtuſt ei ole leidnud, makſuta. Komitee töötab teiſte kohaliſte abiandmiſe organiſatſionidega käſikäes ja ſaab raha Läti riigiwolinikkude läbi.

Linnawalitſuſes on umbes 2300 põgenejat regiſtreeritud. Arſti abi andmiſeks on linna poolt kaks arſti määratud, kes kahjuks Läti keelt ei mõiſtnud. Tatjana komitee palus tohter Labbet arſti kohuſeid eneſe peale wõtta, kuna Läti komitee mõnda ſündinud lätlaſt ſelle koha jaoks otſib. Tatjana komitee on ülemalt poolt luba palunud, mõnda ewakueeritud Kuramaa kooli ühes kooliõpetajatega Tallinnaſſe tuua.

Kohalik Läti ſelts ſaatis hiljuti kaks ſalka wabatahtlikka Läti kütibataljoni. Uuſi ſoowijaid tuleb järjeſt juurde, nende ſeas ka teiſe järgu maakaitſeliſi.

Läti ſelts on ka alaliſe näiteſeltſkonna T. Ammanni juhatuſel kokku ſeadnud. Etenduſi mõeldakſe kuu jookſul 8 korda anda. Suuremad näitemängu õhtud peetakſe iga kahe nädala järele „Pandorini" ſaalis, teiſed aga oma ruumides.

11. okt. pidas õpetaja Beldau Tartu wanas Rootſi kirikus lätikeelſet jumalateeniſtuſt.

Tarbeainete muretſemiſe ja jaotamiſe küſimus Rakweres.

Sügiſeſt ſaadik on tarbeainete, nagu petroleumi, ſuhkru, ſoola ja niſujahu puudus Rakweres õige terawaks läinud, ſeſt et nende ſiſſewedu täitſa ära jäi. Et rahwa toitmiſes ſuuremat häda ära hoida, hakkas linnaamet ja linna tarbeainete muretſemiſe komiſjon puuduſe kõrwaldamiſeks teeſid otſima: peeti ſiſſeweo aſjus nõupidamiſi ſuurkaupmeeſtega, anti kaupmeeſtele tunniſtuſi wälja, et wõimud tarbeaineid ſiſſe wedada lubaks, linnapea ſõitis mitu korda Tallinna ja Petrogradi, et iſiklikult wõimudega läbi rääkida ja ſellekohaſt luba muretſeda. Kahjuks jäi aga kõik töö ja waew ilma järelduſteta. Puudus kaswas iga päewaga ja ühes ſellega rahulolematus ja ärewus linnaelanikkude keſkel. Süüdiſtati ja ſiunati linnaametit ja linnapead, et nad linnarahwale tarbeaineid ei muretſe jne. Leidus ka kirjaſaatjaid Tallinna lehtedele, kes kaugemale näha ei jõudnud, kui oma nina ette ja ſelle tõttu tarbeainete puuduſe põhjuſid ainult linnaameti tegewuſeta olekuſt otſiſid. Enne, kui ſarnaſeid teateid lehte ſaata, oleks wõinud need iſandad end wähe ſelle tööga, mis meil tehtud oli, tutwuſtada ja üleüldiſte olude, nagu raudteede weowõimatuſe ja Baltimaale ſiſſeweo-keelu üle järele mõtelda.

Kuid ſiiski, inimene jääb ikka inimeſeks ja eſimeſes ärewuſes ja wihatujus kõneldakſe ja kirjutatakſe paljugi, mida kaine järelmõtlemiſe juures waſt tegemata oleks jäetud. Ja need, kes tööd teewad, mitte oma, waid rahwa kaſu päraſt, ſaawad hurjutada pealegi. Pole ime, kui ka meie linnaametiſt ſee karikas mööda ei läinud.

Nagu teada, wõeti nende päewade ſees Baltimaale ſiſſeweo keeld tagaſi. Nüüd tuli ühele ſuurkaupmehele 3 tſiſterni petroleumi ja linnawalitſuſe nime peale 4 wagunit ſuhkrut. Et ſee kraam, mille järele ſiin ſuur nõlg on, mitte kuhugi mujale linna edaſi ei ſaadetaks, nagu ſeda ſiiaajani mõni meie ſuurkaupmees teinud oli, ſeſt et mujal kauba eeſt rohkem makſeti, kui ſiin, rekwireriti petroleum ja ſuhkur linnameti poolt ſõjawäe wõimude kaaſabil ära. Nüüd wõis iga linnakodanik kergemini hinge tõmmata: ta teadis, et ta oma nälga kuſtutada wõib, ja et üks ſuurkaupmeesteſt, kes oma wara ümbruskonna rahwalt kogunud on ja raskel ſõja ajal meile mitte waſtu tulnud ei ole, waid oma ahnuſe päraſt meid kas wõi nälga jätma walmis oli, ometi kord raudſe käpa alla langes.

Tarbeainete wäljajagamine tõi aga eneſega uuſi hädaſid kaaſa. Linnaamet ja tarbeainete muretſemiſe komiſjon läkſid ſelleſt põhjusmõtteſt wälja, et kõikidele linna elanikkudele tuleb wõimalus anda omale ſuhkrut ja petroleumi muretſeda ja ſellepäraſt peab nende tarbeainete müümine kindla kontrolli all ſündima. Kontrolliſt, et ſuhkur ja petroleum mitte mõne ſaja jõukama perekonna kätte tagawaraks ei läheks, wõib ainult ſiis juttu olla, kui nende tarbeainete wäljamüümine mõne üksiku kaupmehe kätte antakſe. Rakweres on umbes 75 kaupmeeſt, kes ſuhkru ja petroleumiga kauplewad. Nende ſeaſt walis linnaamet petroleumi müümiſeks 25 wälja ja ſuhkru müümiſeks 13. Nüüd hakkawad need kaupmehed, kelle juures ſuhkru müüki awatud ei olnud, linnaameti peale tormi jookſma, ſeletades, et ka nemad olla patendi raha ära makſnud ja et linnaamet „oma-meeste" poliitikat ajada. Küll katſuti neile ſelgeks teha, et linnaamet praeguſel ſühtumiſel kaupmeeste wäikſeid kaſuſid kaitſta ei wõi, waid ainult kõikide linnaelanikkude kaſuſid, kuid kõik ſee ſeletus ei mõjunud. Kaupmehed jäid ikka ſelle arwamiſe juurde, et neid ſiis otſekohe pankrott ootab, kui nad mitte ſuhkrut müüa ei ſaa. Et neid ſelleſt kohutawaſt hädaohuſt peaſta, anti igale kaupmehele kott ſuhkrut müüa.

Wõid küll kõige auſamalt ja õiglaſemalt toimetada, kuid hurjutada ſaad ſa ikkagi!

K.

Pealinna teated.

Teiſe järgu maakaitſewäelaste kokkukutſumine. Eila kell 5 päewal kleebiti linnas järgmine kuulutus wälja:

Keiſri Herra on heaks arwanud 2. järgu maakaitſewäeliſi ſõjawäeteeniſtuſeſſe kutſuda.

Eſimeſeks mobiliſerimiſe päewaks on 30. okt. 1915. a. määratud.

Petrogradi linna ſõjawäekomiſjon annab 2. järgu maakaitſewäelaste kokkukutſumiſe kohta teada:

Kõigekõrgema käſukirja täitmiſel kutſutakſe kokku kõik 2. järgu maakaitſewäelaſed, ſeal hulgas ka menonidid, keda lahel ennetähtajaliſel kokkukutſumiſel 1915. a. ja 1914., 1913., 1912., 1911. ja 1910. a. nekrutite wõtmiſe juures maakaitſewäkke arwati, ja niiſama ka menonidid, kes nendeſamade aastate kokkukutſumiſe järele päraſt ſõjawäeteeniſtuſeſſe waſtuwõtmiſt wabaks laſti.

Samade kokkukutſumiſe aastate 1. järgu maakaitſewäelaſed, keda endiste mobiliſatſionide ajal 2. järku arwati.

Teeniſtuſeſſe kutſumiſeſt wabad maakaitſewäelaſed, kes priitahtlikult ſõjawäeteeniſtuſeſſe astuda ſoowiwad.

Kokku kutſutawad maakaitſewäelaſed peawad 4-ndal mobiliſerimiſe päewal, esmaspäewal 2. nowembril kokkukogumiſe punkti ilmuma ja ſõjawäeteeniſtuſe kohuſtuſte täitmiſe kohta käiwa tunniſtuſe kaaſa wõtma, ehk kellel ſeda ei ole, elamiſetäht (paſs) ehk iſikutunniſtus.

Huwitaw muuſika õhtu. Laupäewal, 7. nowembril paneb meie tuntud ja lugupeetud laulijanna pr. M. Lüdig-Sinkel Jaani kirikukooli ſaalis huwitawa muuſikaõhtu toime.

Tegewad ſellel õhtul on paremad pealinna kunſtnikud, nagu prl. E. Donner, krahw Scheremetewi kontſertide ſoololaulijanna, pr. N. Kajatkina-Mihalewa, kes mõne aasta eeſt konſerwatoriumi prof. Maloſewowa klaſſi kui üks paremateſt õpilasteſt lõpetas. Siis laialt tuntud ja lugupeetud cello kunſtnik, Raimund Böcke, kes ka meie Eesti pidudel ſagedasti oma ülitoreda mänguga rahwaſt on waimuſtanud; hr. A. Semenow on üks kõige paremateſt flöte mängijateſt ilmas, tema oſawus ja mahe toon on nii mõndagi imestama pannud, ſeſt raske on uskuda et puu wile niiguſed helid wälja annab.

Muuſika õhtu toimepanija on meil küllalt tuttaw, ei pruugi meie ſiin kohal tema oſawuſt mitte enam nimetada; laulijanna kannab ſellel õhtul mõned uuemad oma abikaaſa tööd ette ja laulab ka prl. Donneriga ühes duettiſid.

Pidusid meil on palju ja raske on rahwal praeguſel ajal kõikideſt oſa wõtta, kuid ſelle õhtu peale juhime iſeäranis tähelpanemiſt tema eeskawa päraſt, pealegi on pidu toimepanija meie Eesti pealinna ſeltskonnas tegew olnud ja teenib ſeda ära, et tema õhtu laialiſt oſawõtmiſt rahwa poolt leiaks.

Piletid on juba „Ühiselu" raamatukaupluſes ſaada ja nende hind on wõrdlemiſi odaw, 150 kop. ja 1 rbl.

—r—.

Üliõpilaste õpemakſuſt wabastamine. Kohaliku ülikooli profeſſorite nõukogu on otſuſeks teinud 1.080 üliõpilaſt õpemakſuſt wabastada. See õpemakſu ſumma teeb 54 tuh. rubla wälja. Kõige üliõpilaste ſoowiſid õpemakſuſt wabastamiſe aſjas ei ſaadud ſiiski mitte täita.

Õperaha makſutähtaega ülikoolis pikendatud. 1. nowembril lõpeb tähtaeg, milleks ülikooli õpemaks eſimeſe ſemeſtri eeſt peab olema ära õiendatud. On aga ſelgunud, et praegu weel üle 2000 üliõpilaſel õperaha õiendamata on. Et neid üliõpilaſi mitte raskeſſe ſeiſukorda panna, ſiis on õperaha makſutähtaega kuni 15 nowembrini pikendatud.

Päewaſündmuſed.

Teatris „Varietee", mis Fontanka nr. 81 aſub, laskis keegi tundmata noormees muſtlaste koori laulijanna Warwara Kalwatina rewolwriga maha. Noormees püüdis ära põgeneda, kuid teatri wälimiſel ukſel peeti ta kinni ja wõeti wahi alla. Oma nime noormees ei awaldanud. Ka ei andnud ta kuritöö põhjuste mingit ſeletuſt.

Päewauudiſed.

II-järgu maakaitſeliste wõtmine Moſkwas. Nagu „Birſh. Wed." teatab, on Moſkwas 1912.—1910. a. (wiimane aasta juurde arwatud) II. järgu maakaitſeliste kokkukutſumine wälja kuulutatud.

Sakſa koloniſtide kaebuſed ſenatis. Senati I departemangu wiimaſel iſtumiſel oli üle 500 Sakſa koloniſti kaebuſt arutuſel, kuna koloniſtid Woldni kubermangu walitſuſe peale kaebawad, et ſee nende maad likwiderimiſe ſeaduſe makſwuſe alla arwas. Senat leidis, et ehk tähendatud Sakſa koloniſtid küll juba enne 1880. a. Wene alamateks aſtuſid, ſiiski nende päralt olewad maad likwiderimiſele tulewad, ſeſt et nende üksikud maatükid alla 24—40 tiinu ſuured on, mis likwiderimiſe alla käiwad.

Linnade liidu tegewuſe rewiderimine. Moſkwas algas linnade-liidu rewiſjoni-komiſjon ſenator S. W. Iwanowi eesiſtumiſel oma tegewuſt.

Tramwai ſtreigid Moſkwas. Nagu Moſkwa lehed teatawad, on Moſkwas mitmel korral tramwai ſtreigid olnud. Eſimene ſtreik oli 4.—7. ſeptembril, mis linnale 146.300 rubla kahju tegi; teine kord oli tramwaiſtreik 1.—2. oktobril — linna kahju 70.100 rubla, wiimane ſtreik oli 16.—23. oktobril, mis linnale 303.500 rubla kaſju tõi. Üleüldine tramwaiſtreikide kahju ſumma ulatab 519.900 rubla peale.

Kaaſani õpekonna kuratori abi Pogodin on ta eneſe palwe peale ametiſt lahti laſtud.

Uus alamwäeliste perekondade eeſt hoolekandmiſe ſeadus on § 87 põhjal makſma pandud, kuna uue ſeaduſe tekſt wäeteeniſtuſeaſjade peawalitſuſe ringkirjaga kõigile kuratoridele ka laiali on ſaadetud. Uus ſeadus on kõigekõrgemalt poolt 23. oktobril kinnitatud ja „walitſuſe ſeaduste ja määruste kogus" awaldatud. Selle ſeaduſe järele laiendatakſe alamwäeliste perekondade eeſt hoolekandmiſe ſeaduſemääruſi ſõjateeniſtuſeſſe wõetud 1917. a. kutſe nekrutite perekondade peale, kui nekrutil perekonna ſeiſu järele I järgu õiguſed on; niiſama on ülemaltähendatud ſeaduſemääruſed makſwad nende perekondade kohta, kelle liikmed rahu ajal ſõjateeniſtuſeſt, kui aja äratеenijad, olekſid wabaks ſaanud, kuid ſõja päraſt wäerinnale edaſi jäid.

Edaſi näidatakſe uues ſeaduſes tähtaeg ära, millal alamwäeliste perekondade eeſt hoolekandmine algab.

Täiendaw ſeletus ajapikenduſeſt kõrgemate koolide õpilastele ſõjawäeteeniſtuſeſſe kutſumiſel on ſiſeminiſteriumi poolt ringkirjas awaldatud. Selles ringkirjas tähendatakſe peale muu:

Miniſterium on teateid ſaanud, et mõned nooredmehed, kes kõrgema kooli lõpetanud, teisteſſe kõrgemateſſe koolideſſe ſiſſe astuwad, et ſel moel wäeteeniſtuſe pikenduſeaega jätkata.

Niiſuguſt wäeteeniſtuſeſt kõrwale hoidmiſt mitte lubatawaks pidades, ſeletab ſiſeminiſter:

Ajapikenduſt ſõjateeniſtuſeſſe kutſumiſel ſaawad: keſkkoolide õpilaſed kuni 24 eluaastani, kõrgemate koolide õpilaſed — 27 eluaastani 4-aastaſe õpekurſuſe juures ja 28. eluaastani, kui kõrgema kooli õpekurſus 5 a. kestab. Astub aga keſkkooli lõpetaja kõrgemaſſe kooli, ſiis ſaab ta teeniſtuſeaja pikenduſt 27 ehk 28 eluaastani. Mis puutub aga nendeſſe iſikuteſſe, kes keſkkooli ehk kõrgema kooli lõpetanud ja uuesti teiſe keſk- ehk kõrgemaſſe kooli on ſiſſe astunud, ſiis ei wõi need iſikud mingit pikenduſt enam ſaada, waid neid tuleb kohe wäeteeniſtuſeſſe kutſuda.

1905. a. raudteeühiſuſe eſimees Wenemaale tagaſi tulnud. Neil päewil ſõitis pealinnaſt läbi Moſkwaſſe endine raudteeühiſuſe eſimees W. N. Perewerſew, kes 1905. a. rahutuste ajal raudteeſtreiki korraldas. Mitmed teiſed ſelle ühiſuſe liikmed on juba kohtus olnud, kuid Perewerſewil läks korda wäljamaale ſõita, kus ta ſeniajani wiibis. Nüüd on ta iſe wabatahtlikult kodumaale tagaſi tulnud, nagu ſeda juba mitmed poliitiliſed emigrandid on teinud, näituſeks Burtſew, Hrustalew-Noſſar jne. Perewerſewile anti 3 päewa aega oma aſjade korraldamiſeks, paraſt ſeda peab ta kohtuwõimude ette ilmuma. Kas wõetakſe Perewerſew wahi alla ehk laſtakſe tal kautſjoni waſtu wabalt liikuda, ſee oleneb kohtuwõimude heakſarwamiſeſt.

Kah ülesleidus. Nagu „Retſh" teatab, on keegi inſhener Lewitski ülesleiduſe teinud, mille waral wõida ſõjameeste meeleolu tõsta ja neid haiguste ning ſuremiſe waſtu kindlustada.

Ülesleidja räägib mingiſuguſeſt „ſalaaineſt", mida prowans-õli ja wiinaga ſegamini ſoldatitele ſiſſe anda tuleb, mis kohe „ſõjamehe meeleolu tõstab ja kõigekõrgema tipuni, koguni maruhooni wiib." Peale ſelle pidada inſhener Lewitski „ſalaaine" kuuli kui ka muu haawade juures haawatut ſurma eeſt hoidma. Ülesleidja ſoowitab niimoodi ſurma waſtu kindlustatud meesteſt wabatahtlikkude ſalka aſutada ja ſiis ſõjawäljale ſaata.

Sõjawäe ſanitarwalitſuſe õpetatud komitee, kus inſhener Lewitski ülesleidus läbiwaatamiſel oli, on tunnistanud, et „oodataw kaſu ülesleiduſe tarwitamiſeſt ſalaaine tarwitamiſe põhjal ſeiſab; kuid ülesleiduſe autori poolt tehtud järelduſed tähendatud aine tarwitamiſe kohta on ebaidelikud, ega ole millegiga põhjendatud."

Saia eeſt wõetakſe Tallinnas koledat hinda. Praegu wõtawad mõned Tallinna pagarid, Tallinna lehtede teatel, ſaia eeſt koledat hinda. Harilik 5-kopikaline Prantſuſe ſai makſab 15 kop. ja 8-kopikaline ſai — 25 kop. Komandandi ſunduslistes hindades on Prantſuſe ſaia nael 16 kopika peale kindlaks määratud. Hinna järele, mis pagarid praegu wõtawad, läheb ſedaſorti ſaia nael aga 35 kop. makſma. Saiajahu on Tallinnas wähe, kuid ta hind ei ole kaugeltki nii palju kerkinud, et wõiks pagaritele põhjuſt anda ſaia hinda kolmekordſeks tõsta.

Pirogowi kongreſs. Pirogowi ſeltſi walitſuſele on luba antud Moſkwaſſe 13.—16. nowembrini kongreſſi kokku kutſuda arſtlik-terwishoidliste küſimuste arutamiſeks ühenduſes praeguſe aja oludega.

Ei ole midagi ſüüa. Kiiewi wakſaliſt leiti noore tütarlapſe ſurnukeha. Sellel olid eneſekihwtitamiſe tundemärgid juures. Tütarlapſe juureſt leiti kiri, milleſt ſelgus, et eneſetapja Harkowi kubermanguſt pärit on ja ta nimi on Awdejewa. Järeljäänud kirjas ütles ta muu ſeas, et ta kõigeſt 18 aastat wana on, wäga on tahtnud elada, kuid ſee ei olla kudagi wõimalik olnud. Nelja päewa jookſul ei olla ta mitte midagi ſöönud, mingit wara tal ei olla ja oma ihu ei minna ta ka mitte mingil tingimiſel müüma.

Terwe Tallinna, Haapſalu, Rakwere ja Paide kreis ſõjawäe piirkonnaks loetud. Oma endiſe päewakäſu täienduſeks, mille järele piirkond ranna pool Wirſu-Lihula-Keila maanteed ſõjawäe piirkonnaks oli loetud, kuulutab keiſer Peeter Suure merekinduſe komandant, et nüüd terwe Tallinna, Haapſalu, Paide ja Rakwere kreis ſõjawäe piirkonnaks on arwatud, kuſt wilja wäljawedu wäljaspoole Eesti kubermangu keelatud. Endine keeld, et neiſt kreiſideſt wilja ka Tallinna ei tohi wedada, on tagaſi wõetud.

Tänawune Nobeli auhind arstiteaduſe eeſt on ungarlaſele Dr. Robert Baranyle mõistetud, tema uurimiſte eeſt kõrwahaiguste alal.

Dr. Barany wiibib praegu Wenemaal ſõjawangis. Puuduliku terwiſe päraſt ei wõetud teda ſõjawäkke, aga ta tahtis kudagi iſamaa heaks ſõja ajal töötada. Ta läks Peremõſchli kinduſeſſe ſõjawäe arſtiks ja langes ſeal kinduſe allaandmiſel wangi. Ta wiidud eſiotſa Siberiſſe, nimelt Irkutskiſſe, ſealt Taſchkenti ja wiimaks Kaspia mere taha Merwi. Ta jäänud malariaſſe (hallitõbi), aga olla ſelleſt juba paranenud. Barany on praegu alles 38 aastat wana.

Kuidas ſõjapõgenejatega Wenemaal ümber käiakſe. Pealinna on Orenburi kubermanguſt teated tulnud, et ſõjapõgenejate käſi ſeal wäga halwasti käia. Kohaline walitſus ja rahwas arwata ſõjapõgenejad lätlaſed ſakslaſed olewat, keda walitſus Baltimaalt wälja ſaatnud. Sellel põhjuſel ei antawat neile luba linnadeſſe elama jääda waid ſaadetawat wäikeste ſalkade kaupa kaugeteſſe küladeſſe elama. Seal ei ole ſõjapõgenejatel wõimalik endale mingiſuguſt teeniſtuſt leida.

Petrogradi Läti komitee ſaatis oma wolinikku ſõjapõgenejate ſeiſukorda ja käekäiku uurima.

Groot'i Sakſa naisſeminar Tartus, ja ſelle juures olew algkool on Riia õpekonna kuratori nõukogu poolt, nagu „Postim." teatab, jäädawalt kinni pandud. Kuratori nõukogu leidnud, et ſeminari õpetamiſe wiis ja ſiht riigiwastane olla. Koolis ſeiſab õpetöö juba ſõja alguſeſt ſaadik, ſeſt 4. wäe juhataja keelas Sakſa koolide õpetegewuſe kogu ſõja ajaks ära.

Püſſide kokkukorjamine Eesti kubermangus. Eesti kuberner kutſub kõiki kub. elanikka üles wõimalikult lühikeſe aja jookſul korralikka lukkudega ja wõimalikult ka tikkudega püſſiſid ſõjawäeülematele, linnawalitſustele, politſeiwalitſustele ja maakonna-ülemate noorematele abilistele wabatahtlikult ära tooma, nimelt: 3-liiniliſi kroonupüſſiſid, Jaapani püſſiſid, Mannlicheri ja Mauſeri ſüſtemiliſi Auſtria püſſiſid ning Türgi püſſiſid.

Aſutuſed ja iſikud, kes ſõjariistu waſtu wõtawad, kannawad need iſeäraliſteſſe nööriraamatuſſe, mille järele nad päraſt ſõjawäeülemuſele ka edaſi tulewad anda, iſikutele aga, kes ſõjariistu annawad, tulewad ſellekohaſed kwiitungid waſtu anda.

Iga wabatahtlikult antud korraliku püſſi eeſt makſetakſe taſu: Wene püſſi eeſt 20 rbl. ja tiku eeſt 2 rbl., wäljamaa püſſi eeſt 15 rbl. ja nende tiku (noa) eeſt 2 rbl.

Sakſa kapitalid Wene tööstuſes. Rahaminiſteriumis on huwitawad kokkuwõtted tehtud nende Sakſa kapitalidega Wenemaal ülewalpeetawate äride kohta, kus walitſuſe kontroll on ſiſſe ſeatud. Niiſuguſe kontrolli all ſeiſawad nüüd 402 äri, nendeſt aſub Petrogradis — 143 ja Moſkwas — 83 äri. Sakſa kapitalid ſeiſawad peaasjalikult metalli ja mineral-ainete ümbertöötamiſe ärides.

Kroonu wiin jõkke kallatud. Nagu „Ruſſk. Slowo" teatab, on Permi kroonu wiinaladus tagawaral olew wiin torude kaudu Kaama jõkke wälja kallatud. Wiinatagawara „häwitamine" ſündinud aktſiiſiametnikkude juureſolekul. Niiſama u Tweris kroonu wiinaladuſt ligi 60 tuh. ange wiina Wolgasſe kallatud. Politſei pu jõe kaldal wiina kallamiſe ajal wahti oidanud, et inimeſed „kallile märjukeſele" ligi ei kipuks.

Mitmesugused ſõjateated.

„Daily Chronicle" kirjutab: Sakslaſed ſaawad häſti aru, et wenelaste uus pealetungimine ainult aja küſimus on. Et ſellele pealetungimiſele waſtu ſeista, peab ſakslaſtel kindel kaitſe-ſeiſukoht olema, ſ. o. nad peawad Düna jõe liini enne talwe tulekut ära wõtma, ſeſt et waſtaſel korral nende ſeiſukord palju kõikuwamaks läheb. Kui tähendatud liin ſakslaste käes oleks, ſiis wõiks nad oma wäerinda hoopis wähema ſõjawäehulgaga kaitſta ja oma peatähelpanemiſt lääne ſõjawälja ja Serbia wäerinna peale pöörda, kus abiwäe kohalejõudmiſe tarwidus ikka kõwemini tundub. Ehk Dwinski all küll wähemalt 80,000 ſakslaſt on, on ſuurtükiwäe arw ſeal piirkonnas määratu ſuur. Kuulide wedamine wõib ainult Shitomiri raudtee kaudu ſündida. Sakslaste elawus nende poolt ettewõetud kallaletungimistes on nii ſeletataw, et Sakſa ſoldatitele teada on antud, et lahingud Riia ja Dwinski ärawõtmiſe korral lõpewad ja terweks talweks ſoiku jääwad.

Seiſukorra kohta ſõjawäljal. „Morning Poſt" kirjutab: Terwel Wene wäerinna ulatuſel Lääne mereſt kuni Bukowinani on wõitluſed uueſti alganud. Peale ſõjawägede, on ſiin weel partiſani ſalgad, kes igat juhtumiſt tarwitawad, et juba ilma ſelletagi wäga ärawäſitatud ſakslaſtele tüli teha. Waſtane katſub ſiin ainult külje poolt peale tungida, kuid mujal wäerinnal ſundiſid wenelaſed teda eneſekaitſmiſele. Mitmed wäljamaa ſõjaülewaadete kirjutajad arwawad, et ſakslaſed Wenemaal niiſamaſuguſed kindluſtuſed üles ſeawad kui lääne wäerinnal. See on aga koguni wõimata, ſeſt et Wene pind äramõõtmata on, ja kui wenelaſed ſakslaſi ſundiſid ennaſt kaitſema hakkama, ſiis on ſellel hoopis iſeäralik tähendus. Peab alati ſilmas pidama, et Wenemaa millegagi ei rehkenda, peale puhas-ſõjaliſte otstarbete. See, et Sakſa wäerinna mõlemad tiiwad õhus rippuwad, ei ole ka tõſiſeſt tähtſuſeſt ilma. Wenelaſed ſaadawad keeruliſt ülesannet täide — ſakslaſi, kes praegu juba enam küpſelt läbimõeldud plaani järele ei tööta, waid ainult kramplikka püüdeid awaldawad, wälja ajada. Sellega wõib ka ſeletada ſakslaste õnnekäiku Balkanitel. Politikaliste ülesannete täideſaatmiſe juurde aſudes ei Sakſamaa mitte wõitude, waid rahu poole.

Dwinski wäerinnal. „Daily Mail" tähendab ſõjaliſe ſeiſukorra ülewaates Dwinski wäerinnal, et alaliſe raskeſuurtükiwäe juurdetulek ſakslaſtele wõimaluſt on andnud, muidugi raskete ohwrite taſuga, kallaletungimiſt edaſi jätkata. Sakslaſed täitſid kõik kaotuſed oma ſõjawägedes landſturmi meestega ja tõid oma tagawarawäed tuleliinile nõnda ligidale, et nad wäga ſagedasti Wene ſuurtükkide pommitamiſe alla ſatuwad. Praeguſel ajal pommitawad ſakslaſed Dwinski all wenelaste ſeiſukohti. Oma ſeljataga on ſakslaſed määratu ſuure arwu motorwankrid kogunud, mis käredate wõitluste waſtu ettewalmistamiſt tõendab

Teated Eesti ſõjameestest.

Alamleitnant **Peeter Kann** on bataljoni komanderiks määratud ja ühe Düna parempoolſe kalda tuleliini jaoskonna ülemaks ſaadetud.

Terwituſi ſaadawad ſuguwendadele ja õdedele ja paluwad kirjutada: Guſtaw **Werro**, Auguſt **Kruus**, Johannes **Karm**, Eduard **Arm**, Alekſander **Timm**, Jüri **Salu** ja Alekſander **Silbernaagel**. Meie adreſs: Въ дѣйствующую армію, 110-ая Артиллерійская дивизія, 2-я батарея.

Kodumaalt lahkudes ja oma tumeda tulewikule waſtu walmiſtades, ſoowime pealinnas kõigile tuttawatele ja iſeäranis Eesti neidudele terwiſi ja head käekäiku. Noored Eesti ſõjamehed: A. **Braun**, A. **Knoop**, J. **Jakobſon**, H. **Krill**, E. **Wachter** ja R. **Belmas**. Adr.: Фонтанка № 13. 4-ая Электро-освѣтит. рота.

Meie Eesti noored ſõjamehed, Woldemar **Samuel**, Johannes **Bratman** ja Konſtantin **Geitsmann** ſaadame pealinna ſuguwendadele ja neidudele terwituſi.

Adr.: Малая Охта, Петроградъ, 1-й Пѣхотный запасн. батальонъ, 3-я рота, 9-й взводъ.

Koosolekud.

Täna õhtu k. 8 on „Peal. Teataja" ruumides Aſunduste Oſakonna peakoosolek. Koosolek on awalik, mis wõimaldab igaühele, keda Eesti aſunduste aſi huwitab, oſawõtta, kuna liikmeks aſtumine igaühe jaoks wõimalik on.

Wälj. Kirjast. Oſaüh. „Ühiselu".
Wastutaw toimetaja **H. Preſs.**

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudtee jaamades: Narwas Rakweres, Tapal, Tallinnas. Tartus, Walgas ja Riias.

Kindlaid teateid ſõjawäljalt ſaades teatame, et meie unustamata, kallis wend ja poeg

Andres Oſtrow

26. mail ſ. a. lahingus langenud on — auſaste täites kohuſeid iſamaa eest.

Sügawa kurbtuſega ema, õed ja wennad.

Dr. L. JAKOBSON.
606-914 Siſiliſe, weneeriliſe, naha- ja ſuguh. nõrkuſe, (elektri arstimine) ſpetſialiſt. Iga päew peale pühapäewade k. 9—11 h. ja k. 2—8 õhtul. Забалканскій пр. (уг. 3-й роты) д. 31, кв. 8.

Фельдшеръ даетъ оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій, 66, кв. 26. 7—10 ч.

Osaw ämmaemand
annab ſünnit. ja raskejalgſel. nõu ja abi igal ajal. Pet. pool. Широкая, 6, кв. 17. Tel. 275—12.

Kunſthambad
Wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская, кв. 7. Könetr. 183-38. A. K. Toom.

Osaw ämmaemand
Annab lahkeste abi ja nõu igal ajal. Церковная 4-а, кв 2, уг. Кронверкаго пр., Pet. pool. Tel. 526—57.

Schofferite kursused
täielik ülespidam. atteſtadiga ja kohaga 85 rbl. Tingimiſed 10 k. margi eest. Рузовская, 11.
Soowitam. kohtadele.

Dr. Grünberg, Знаменская, 2, уг. Невскаго
Kella 9—12, 6—10 õht. Naist. eraldi. Terawa kroonil. trippert ja **Siifiliſe 606-914** ſpets. arstimine. Suguorg. korrat., ſchanker. Uus arstimiſe- ja järeluur.-wiis.

Juurdelõikuſe- ja õmbluſe-kurſuſed.
J. Lenow.
Wos. Saar., 3 liin., nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Pariiſi metodi järele opetatakſe lühikeſe aja ſees amet kätte. Teenistuſes olejad wõiwad ka pühapäewiti õpetuſt ſaada. Sealſamas müüakſe ka kõige uuemaid moodilehta ja ſchnittiſid walmis ja tellimiſe peale. Seletuſed ka Eesti keeles.

Neiu ſoowib
Wenekeele tundiſid
wõtta. Казначейская ул. 3, кв. 29.

Jamburi Eesti Põllumeeste Seltſi
kaupluse ja einelaua ruumid
antakſe 4. nowembril ſ. a. kell 12 päewal, Jamburi linnas, ſeltſi omas majas enampakkumiſe wiiſil rendile. Ruumid on uued, raudtee jaama lähedal käidawal kohal. Kautſion on nõutaw. Adres: г. Ямбургъ, Петроград. губ., Эстонское Сельскохозяйственное Общество.

„Pealinna Teataja"

üksikuid numbrid müüwad Petrogradis:

- **„Ühiselu" raamatukauplus** — Офицерская, 5.
- **A. Luige raamatukaupl.** — В. О., 11 лин., д. 36.
- **Wennaste Lammas magaſin.** — Литейный пр., 28.
- **M. Lowa tubakamagaſiin.** Обводный кан., 122. Balti waksali lähedal.
- **J. Marko nurimagaſiin.** Курляндская, 26.
- **A. Reinwaldt'i tubakakauplus.** Глазовая, д. 1.
- **P. Jõks'i tubakakauplus.** Остр. Голодай, Желѣзнозаводская ул., 12.
- **Soome waksalis** — ajalehtede ja raamatute kioskides.
- **Anna Kogeri piimakauplus.** Пет. стор., Малый пр., д. 22.
- **K. Mottſhalowi tubakakauplus.** Безбородкинскій пр., д. 13/27.
- **E. Steinbergi tubakakaupl.** Soome waksali waſtas.
- **O. Steinbergi pagari äri.** Выб. стор., уг. Ломанской и Нюстадской 5—7.
- **Treu kauplus,** уг. Английск. пр. и Торговой ул.
- **A. Lanteri piimaäris.** Забалканскій пр., 14.
- **R. Tiimanni piimakauplus.** В. О., уг. 3 лин. и Средн. пр., 34/15.
- **Schilbergi kauplus.** Уг. 9 роты и Лермонтовскаго пр., д. 23.

ja kõik ajalehemüüja uulitſatel.

Dr. Kroll teine trepp Puſchkinsk. Newſki 79
Kõige uuemad trippert ja tema järeld. arstim. wiiſid. Siifilis (914 kõiki elektriſ. Wastuw. 9—1 ja 6—9 õ. naister. 2—4, tel. 5.9—71. Kehwematele kätteſaawad.

„Produkt"
tarwitab kasſaſſe 12—15 a. poiſikeſt, kes Wene ja Eesti keelt kirjutada oskab. Adres: Спасскій пер. № 3.

Eesti
kohaotſimiſe kontor
tarwitab ja ſoowitab kõikſugu naisteenijaid. Awatud kella 10—4 päewal. Екатерининскій кан., д. № 72, кв. 35.

Osaw ämmaemand
annab nõu ja abi raskejalgſ. ja ſünnit. **Wastuw. igal ajal.** Вознесенскій пр., д. № 15, кв. 18.

Lesnois

Aiwaſe wabriku ligidal, wõtab meie lehe peale tellimiſi, kuulutuſi waſtu ja müüb üksikuid numbrid hra **Julius Heinrichſoni**

kauplus nr. 26

Центр. рынокъ, Выб. шоссе, уг. II Муринск. пр.

„Pealinna Teataja" talitus.

Walitſuſe poolt kinnitatud **schofferite kool** Inſeneri juhatuſe.
Sõitmiſe kiirelt ära õpetam. **Garash Central**
Maks õpetuſe eest 85 rbl., Jaokaupa maks on wõimalik. Woznesenski, 3, telef. 527 08.

Suure-Ohta
prospektil müüwad
üksikuid numbrid
ajalehemüüjad
Jewſejew ja **Malinowski.**

Newski
prospektil nr. 32 ja 34
Katarina kiriku juures müüb
üksikuid numbrid
ajalehemüüja **Kruſt.**

Kiriklikud teated.

Petrogradi Jaani kirikus.

Pühapäewal 1. nowembril 1915.

Kell ½10 hom. Eesti keeli jumalateenistus armulauaga. Jutlust peab õp. J. Walk ja wõtab oma pihtkonna liikmeid armulauale.
„ ½12 Sakſa keeli jumalateenistus armulauaga õp. J. Walk.
„ ½6 õhtu Eesti keeli õhtujumalateenistus õp. F. Stokholm

Kesknädalal 4. nowembril 1915.

Kell 7 õhtul Eesti keeli piiblitund õp. Stokholm.

Ristitud:

Nikolai Grünberg, Guſtawi p.; Raiſa Tamm, Johanneſe t.; Artur Märtik, Rudolf-Roberti p.; Hildegard Hermann, Erich Herberti t.; Rosine Rõõm, Juhani t.; William Stokholm, Friedrichi p.

Kuulutatud:

Friedrich Hermelin, Jakobi p. ja Liina Sakens, Hanſu t.; Ludwig-Jüri Lepp, Mardi p. ja Anna Joonas, Peetri t.; Auguſt Johan Mükkelſon, Johanneſe p. ja Anna Helene Raud, Ado t.; Johannes Theodor Kauba, Jaani p. ja Pauline Arak, Peetri t.; Guſtaw Leppik Anna p. ja Hilda Alide Hirw, Tanniſi t.; Вячеславъ Александровъ Каменскій, Rom. Kath. u. ja Wilhelmine Alleweit, Joosepi t.; Karl Johannes Jein, Jaani p. ja Марія Оттовна Лиевенъ; Karl Hanſon, Jaani p. ja Julia Martinſon, Guſtawi t.; Guſtaw Pale, Madiſe p. ja Lena Roosmann, Jüri t.; Alekſander Auguſt Silberg, Jaani p. ja Emilie Urb, Adami t.; Konſtantin Ruben Teitwer, Jüri p. ja Alwine Proda, Jüri t.; Alekſander Palmann, Hindreku p. ja Bertha Riſewalt, Madiſe t.; Georg Mukileff, Constantini p. ja Maria Trinkmann, Johanneſe t.; Theodor Gottlieb Roſenbaum, Gottliebi p. ja Евдокія Логинова Ильина; Василій Петровичъ Медвѣдевъ ja Emma Sammul, Jakobi tütar.

Laulatatud:

Mihkel Lunkmann, Andruſe p. ja Liiſa Muskater, Alekſandri t.; Auguſt Meder, Otto p. ja Maria Kont, Madiſe t.; Konſtantin Woldemar Jõeleht, Peetri p. ja Julie Johanna Sööt, Kustaſe t.; Johannes Kobdt, Jaani p. ja Liiſa Plakwart, Tomaſe tütar.

Maetud:

Peeter Wahter, Guſtawi p. 7 a. w.; David Makkenen, Soomemaalt; Wilhelm Näkin, Narwaſt, 24 a.; Alfred Gottfried Oſin, Franzu p., 1 a.; Bernhard Elslans, Minna p. 4 a. 6 k.; Elmar Maiste, Mardi p., 1 a. 5 k. 19 p. Madis Saltien, Mihkli p., 88 a.; Ida Schildert, Alekſandri t., 6 k. 16 p.; Woldemar Pergelbau, 45 a. 10 k. 19 p.; Hans Krumann, Hanſu p. 27 a.; Maria Mihailowa 63 a.; Guſtaw Ferdinand Raba, Hendriku p. 6 k. 26 p

Tähendus: Õpetaja Walk'i pihtkonda käiwad need Jaani koguduſe liikmed, kelle **perekonna-nimed A kuni Mei** tähtedega algawad ja need, kes pärast koguduſe jaotamiſt tema pihtkonda on astunud. Wõõrastel on wabadus ſelle õpetaja juures armulaual käia, kelle juures nad ſoowiwad.

Liigowo Nikolai kirikus

Pühapäewal 8. nowembril 1915.

Kell ½11 enne lõunat. Lugemiſe jumalateenistus.

Trükitud [illegible] trükikojas, Petrogradis, Sadowaja 35.